УДК 342.841:340.134

МІЖНАРОДНІ СТАНДАРТИ ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ ТА ВІДПОВІДНІСТЬ ЇМ ВІТЧИЗНЯНОГО АНТИКОРУПЦІЙНОГО ЗАКОНОДАВСТВА

Захарчук О.З., к. ю. н., доцент
кафедри права
Львівський інститут Міжрегіональної Академії управління персоналом

У статті досліджуються міжнародно-правові акти, які регулюють питання запобігання корупційним проявам. Проаналізовано положення оновленого українського антикорупційного законодавства та визначено рівень їхньої відповідності міжнародним стандартам. Визначено позитивні й негативні аспекти антикорупційної реформи та запропоновано шляхи вирішення ефективності правового регулювання запобігання корупції в Україні.

Ключові слова: *корупція, запобігання корупції, міжнародні стандарти, міжнародно-правовий акт, антикорупційне законодавство.*

В статье исследуются международно-правовые акты, регулирующие вопросы предотвращения коррупционных проявлений. Проанализированы положения обновленного украинского антикоррупционного законодательства и определен уровень их соответствия международным стандартам. Определены положительные и отрицательные аспекты антикоррупционной реформы и предложены пути решения эффективности правового регулирования предотвращения коррупции в Украине.

Ключевые слова: *коррупция, предотвращение коррупции, международные стандарты, международно-правовой акт, антикоррупционное законодательство.*

Zaharchuk O.Z. INTERNATIONAL STANDARDS COMPLIANCE AND PREVENTION OF CORRUPTION IT DOMESTIC ANTI-CORRUPTION LEGISLATION

The article deals with international legal acts regulating the prevention of corruption manifestations. The analysis of the updated provisions Ukrainian anti-corruption legislation and determined their level of compliance with international standards. Positive and negative aspects of anti-corruption reform and proposed ways to address the efficiency of legal regulation of prevention of corruption in Ukraine.

Key words: *corruption, prevention of corruption, international standards, international legal act, anti-corruption legislation.*

Постановка проблеми. Корупція є невід'ємною рисою державного апарату з моменту його створення, а з кінця XX ст. в умовах поглиблення міждержавних зв'язків та інтеграції національних економік вона набула транснаціонального характеру. Корупцію було визнано загрозою світового масштабу, боротьба із цим явищем у межах окремих держав стала недостатньо ефективною, тому міжнародне співтовариство почало активно працювати над виробленням універсальних стандартів, спрямованих на запобігання й протидію корупційним проявам, які знайшли своє відображення в низці нормативно-правових актів.

Україна також приєдналася до міжнародного антикорупційного руху, ратифікувавши низку міжнародно-правових документів та розробивши на їх основі національне антикорупційне законодавство. Проте, як показує практика, донедавна законодавчі акти носили здебільшого не превентивний, а репресивний характер, оскільки спрямовувалися на боротьбу з корупцією, а не на запобігання корупційними проявам. Окрім того, дослідження рівня корумпованості в 2014 р. Міжнародною неурядовою організацією з боротьби з корупцією Transparency International віднесло Україну до держав із найвищим показником рівня корупції, віддавши їй 142 місце зі 175 країн. Громадське суспільство визнало антикорупційну реформу найбільш нагальною в нашій державі, спрямованою на узгодження антикорупційного законодавства з міжнародними, зокрема європейськими, стандартами, оскільки цього вимагає і зближення України з Європейським Союзом, і критичний рівень забезпечення ефективної протидії корупції. Саме оновлене антикорупційне законодавство викликає великий інтерес як правовий базис для початку викорінення корупції з державного апарату та стримування її проявів.

Метою статті є теоретико-правовий аналіз положень міжнародно-правових актів, які регулюють питання запобігання корупції, та вітчизняного антикорупційного законодавства, встановлення рівня його відповідності міжнародним стандартам і вироблення шляхів забезпечення ефективності його регулювання.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Реформування системи боротьби з корупцією в Україні стимулювало прийняття нового антикорупційного законодавства, яке враховує положення міжнародно-правових актів і зарубіжну практику успішного запобігання й боротьби з корупційними проявами. Важливість антикорупційних перетворень, удосконалення вітчизняного законодавства на основі міжнародних норм досліджували Н. Зелінська, Н. Задирака, І. Ніжинська, І. Печенкін, В. Побережний, Р. Кабанець, О. Соснін та інші вчені. Напрями здійснення антикорупційної реформи також активно обговорювалися представниками громадського суспільства; незалежними неурядовими міжнародними організаціями висловлено рекомендації Україні в цьому плані.

Виклад основного матеріалу. Антикорупційна реформа в Україні стрімко стартувала в 2014 р. Її досягненням на сучасному етапі вважається прийняття антикорупційних законів і внесення змін до деяких нормативно-правових актів, під час прийняття яких, як вважають науковці й експерти, було враховано практично всі рекомендації в межах GRECO, VLAP, OECD [21, с. 27]. Важливим кроком із боку держави слід вважати той факт, що в розробці й підготовці проектів антикорупційного законодавства активну участь брали представники громадськості, оскільки саме завдяки активним протестам громадян, спрямованим проти свавілля корумпованих чиновників та порушень їхніх прав і свобод, ми не лише спостерігаємо за процесом демократичних перетворень в Україні, а й стаємо активними його учасниками.

Початком розвитку міжнародно-правового регулювання у сфері боротьби з корупцією було прийняття 15.12.1975 р. Резолюції Генеральної Асамблеї ООН № 3514(XXX), яка засудила всі види корупції, у тому числі хабарництво, та виробила рекомендації для вжиття державами заходів, необхідних для запобігання й протидії корупції. Ці завдання деталізувалися в таких документах, як Резолюція Генеральної Асамблеї ООН «Боротьба з корупцією» від 12.12.1996 р. № A/RES/51/59, Декларація ООН «Про боротьбу з корупцією та хабарництвом у міжнародних комерційних операціях» 1996 р., Міжнародний кодекс поведінки державних посадових осіб 1996 р., Керуючі принципи для ефективного виконання Кодексу поведінки посадових осіб з підтримання правопорядку 1989 р., та стали основою для створення міжнародних нормативно-правових актів, які закріпили універсальні стандарти запобігання корупційним проявам [20, с. 9].

Основою нормативно-правового регулювання запобігання корупції в Україні є міжнародні нормативно-правові акти, згоду на обов'язковість яких надано Верховною Радою України та важливість яких визначається їхнім пріоритетним характером порівняно з національним правом у процесі правового регулювання. Так, поряд із державами, які є успішними борцями з корупцією, Україна є учасницею низки міжнародно-правових договорів і конвенцій, що мають обов'язковий характер, та актів, що мають рекомендаційне спрямування (рекомендацій, резолюцій, інструкцій) і прийняті в Організації Об'єднаних Націй, Організації економічного співробітництва та розвитку, Організації американських держав, Раді Європи, Європейському Союзі, Африканському Союзі [23, с. 16]. Тому дослідження документів, які містять у собі міжнародні стандарти запобігання корупції, є важливим з огляду на їхній зразковий характер для України як держави, що реформує систему запобігання корупції та створює нове антикорупційне законодавство.

Одним із найважливіших і найзмістовніших міжнародно-правових договорів у сфері запобігання корупції є Конвенція ООН проти корупції від 31.10. 2003 р., учасниками якої є 167 держав, ратифікована Верховною Радою України 18.10.2006 р. Важливість Конвенції ООН проти корупції, як зазначають Н. Задирака та Р. Кабанець, полягає в створенні теоретичної основи для адаптації національного законодавства та визначенні фундаментальних засад антикорупційної політики держав-учасниць цього міжнародного договору [18, с. 28]. Так, норми Конвенції ООН проти корупції передбачають створення спеціального органу (органів), діяльність якого спрямовується на запобігання й протидію корупції, активну участь представників громадського суспільства в здійсненні заходів, спрямованих на запобігання та протидію корупції, створення кодексів поведінки службових осіб і зміцнення незалежності судової влади, закріплення кримінальної відповідальності за корупційні правопорушення та окреслення корупційних злочинів, встановлення відповідальності юридичних осіб.

З метою зміцнення антикорупційної співпраці між державами міжнародною спільнотою було прийнято низку інших документів. Так, Конвенція ООН проти транснаціональної організованої злочинності від 15.11.2000 р. передбачає коло корупційних злочинів, а також містить поняття активної й пасивної корупції [3]; Міжнародний кодекс поведінки державних службових осіб від 23.07.1996 р. містить рекомендації, дотримання яких державними посадовими особами необхідне для належного виконання ними службових обов'язків [5]; Декларацією ООН про боротьбу з корупцією та хабарництвом у міжнародних комерційних операціях від 16.12.1996 р. передбачається встановлення кримінальної відповідальності за дачу хабарів іноземним державним посадовим особам [1].

Важливі рекомендації вироблено в Стамбульському плані дій з боротьби проти корупції для Азербайджану, Вірменії, Грузії, Казахстану, Киргизької Республіки, Російської Федерації, Таджикистану та України від 10.09.2003 р., який містить принципи й механізми їх реалізації щодо створення ефективної та прозорої системи публічної служби, розвитку доброчесності в ділових операціях і залучення громадськості до проведення антикорупційних реформ [6].

Не можна применшувати значення нормативно-правових актів регіонального поширення, зокрема, прийнятих у межах Європейського Союзу. Так, відповідно до Програми дій щодо боротьби з корупцією, прийнятої в 1996 р., Радою Європи було прийнято Конвенцію про кримінальну відповідальність за корупцію від 27.01.1999 р. і Додатковий протокол до неї від 15.05.2003 р., а також Цивільну конвенцію Ради Європи про боротьбу з корупцією від 04.11.1999 р. Першим документом передбачається встановлення кримінальної відповідальності за широке коло корупційних діянь, окреслення складів корупційних злочинів [4], а в Додатковому протоколі до кримінальних корупційних правопорушень віднесено активний і пасивний підкуп національних та іноземних третейських суддів (арбітрів) і національних та іноземних присяжних засідателів, які прийняті з метою вдосконалення національних моделей криміналізації

корупції [8]. Цивільна конвенція Ради Європи про боротьбу з корупцією містить формулювання корупції та принципи надання особам, яким заподіяно шкоду корупційними діяннями, можливості отримати справедливу компенсацію [7].

Тобто в міжнародних нормативно-правових актах вироблені правові норми, керівні правила й принципи, які необхідно або ж рекомендується втілювати в національне антикорупційне законодавство задля, по-перше, гармонізації його з міжнародними та європейськими стандартами, а по-друге, підвищення внутрішнього рівня запобігання корупції. Як справедливо зазначає В. Побережний, ратифікація Україною антикорупційних міжнародно-правових договорів є важливою з огляду на відсутність у вітчизняному законодавстві антикорупційної ідеології, репресивне спрямування антикорупційних законів та невідповідність його міжнародним стандартам [22, с. 2].

Як зазначають міжнародні експерти, в умовах реформування системи запобігання корупції Україна нині сформувала законодавчу базу, яка в цілому відповідає міжнародним стандартам, виробленим у міжнародно-правових документах, і практиці багатьох зарубіжних держав, які зарекомендували себе як активні й успішні реформатори [15, с. 144].

Так, у межах антикорупційної реформи в Україні було прийнято низку нових антикорупційних законів та внесено зміни до багатьох нормативно-правових актів. Насамперед слід звернути увагу на Закон України «Про запобігання корупції» від 14.10.2014 р. [10], який спрямовується на формування оновленого уявлення про корупцію як комплексне явище, яке необхідно викорінювати насамперед за допомогою превентивних заходів, а не застосовуючи кримінально-правові й адміністративно-правові санкції до суб'єктів корупційних діянь. Запроваджено здійснення комплексу освітніх і пропагандистських заходів, спрямованих на викорінення сталого уявлення про корупцію серед населення, студентів, кандидатів на зайняття посад у державних органах та їх працівників. В Антикорупційній стратегії [11] та Законі України «Про запобігання корупції» закладено підвалини співпраці держави й приватного сектора в запобіганні корупції: введено положення про обов'язкову розробку та впровадження юридичними особами антикорупційних програм, встановлено кримінальну відповідальність за незабезпечення виконання цих програм, що має наслідком вчинення корупційного злочину, створено посаду бізнес-омбудсмена.

Задля координації заходів, спрямованих на запобігання корупції в Україні, створено Національне агентство з питань запобігання корупції – антикорупційний орган, який наділяється спеціальним статусом і буде втілювати засади антикорупційної стратегії. Важливим є той факт, що цей незалежний антикорупційний орган буде контролюватися громадськістю через Громадську раду, яку утворено при Національному агентстві з питань запобігання корупції, що, на нашу думку, посилюватиме ефективність його роботи та формуватиме високий рівень довіри з боку громадян.

У контексті проведення реформи антикорупційного законодавства спостерігається оновлення законодавства, яке регулює питання публічної служби в Україні. Так, на розгляд Верховній Раді України вже внесено законопроект «Про державну службу» [13], розроблений за участю міжнародних експертів, який має забезпечити прозоре й ефективне функціонування цієї сфери, доступ громадськості до державної служби. У проекті міститься низка прогресивних положень, що втілюють міжнародні рекомендації: поділ публічних посад на державні та політичні, створення спеціального органу – Комісії з питань вищого корпусу державної служби, представлення публічної інформації про наявність вакантних посад державних службовців, встановлення вимог до рівня професійної підготовки осіб, які є кандидатами на зайняття цих посад на конкурсній основі, забезпечення належного рівня оплати праці службовців [17]. Однак автори законопроекту не вважають за доцільне поширити законодавство про державну службу на Президента України, народних депутатів і членів Кабінету Міністрів України, їх заступників, суддів, працівників прокуратури та тих працівників державних органів, які здійснюють функції щодо обслуговування.

На нашу думку, спеціальний статус цих посадовців, що регулюється окремими законами, повинен ґрунтуватися на загальних нормах законодавства про державну службу, що забезпечить прозорість функціонування всієї системи державної служби, можливість здійснення громадського контролю над діяльністю всієї системи державної служби, у тому числі її найвищих ланок, які також є корумпованими.

Реформування антикорупційного законодавства торкнулося також криміналізації корупційних діянь відповідно до положень міжнародно-правових актів, що знайшло відображення в закріпленні кола корупційних злочинів та встановленні відповідальності за них, яка може покладатися як на фізичних, так і на юридичних осіб. Цю новелу передбачено прикінцевими положеннями Закону України «Про Національне антикорупційне бюро України» від 14.10.2014 р. [12], яким передбачається доповнити ст. 45 Кримінального кодексу України приміткою, що згруповує коло кримінальних корупційних діянь, до яких належать злочини, визначені в ч. 2 ст. 191, ч. 2 ст. 262, ч. 2 ст. 308, ч. 2 ст. 312, ч. 2 ст. 313, ч. 2 ст. 320, ч. 2 ст. 357, ч. 2 ст. 410 (є умовно-корупційними, оскільки визнаються такими внаслідок вчинення шляхом зловживання службовим становищем) та ст. ст. 210, 354, 364, 364-1, 365-2, 368, 368-2, 368-4, 369, 369-2, 370 Кримінального кодексу України [9], посилює санкції та встановлює поширення певних видів звільнення від кримінальної відповідальності за вчинення цих злочинів.

Проте в напрямі криміналізації корупційних діянь вітчизняний законодавець не повністю врахував міжнародні антикорупційні стандарти. По-перше, Кримінальним кодексом України не враховуються положення

міжнародно-правових актів, які передбачають віднесення до корупційних злочинів таких діянь, як протекціонізм, підкуп виборців, підтримка й лобіювання інтересів тіньової економіки у відповідь на політичну підтримку [19, с. 264]. По-друге, недосконалість антикорупційного кримінального законодавства полягає в частковому врахуванні положень Кримінальної конвенції Ради Європи про боротьбу з корупцією та Конвенції ООН проти корупції, які передбачають встановлення відповідальності за вчинення діянь, спрямованих на здійснення, приховування або маскування корупційних злочинів. Ці діяння полягають у дії або бездіяльності, які проявляються у виписуванні чи використанні рахунку або будь-якого іншого облікового документа чи запису, що містить недостовірну або неповну інформацію, у незаконному неоформленні запису про сплату [3] та у вчиненні умисних діянь, які полягають у створенні неофіційної звітності, проведенні необлікованих чи неправильно зареєстрованих операцій, веденні обліку неіснуючих витрат, відображенні зобов'язань, об'єкт яких неправильно ідентифіковано, використанні підроблених документів, знищенні бухгалтерської документації раніше строків, передбачених законодавством [2].

Відповідно до проекту Закону України «Про систему спеціально уповноважених суб'єктів у сфері протидії корупції» [14] важливою новелою є передбачення створення в системі органів досудового слідства спеціального органу – Національного антикорупційного бюро, яке здійснюватиме досудове розслідування саме корупційних злочинів, передбачених Кримінальним кодексом України, тобто матиме вузьку спеціалізацію, що дозволить проводити оперативні слідчі дії та викривати такі злочинні корупційні прояви.

Безумовно, часткове врахування норм міжнародних договорів є негативним фактором, однак у цілому нормативне врегулювання корупційних злочинів як сприятиме призначенню справедливого покарання, співмірного суспільній небезпечності відповідних посягань, так і носитиме запобіжний характер, оскільки стимулюватиме правомірну поведінку через наявність ризику понести суворе покарання.

Висновки. Отже, нове українське антикорупційне законодавство можна назвати прогресивним щодо попередньої нормативно-правової бази, яка регулювала сферу запобігання й протидії корупційним проявам. На сучасному етапі законодавство з питань запобігання корупції є недостатньо сформованим, проте в цілому враховує положення міжнародно-правових актів та відповідає сформульованим у них міжнародним і європейським стандартам запобігання корупції. Так, зроблено рішучі кроки щодо створення прозорої системи публічної служби, спеціалізованих органів у сфері запобігання корупції, активізації участі громадськості в проведенні антикорупційної реформи, нормативного закріплення корупційних злочинів і суб'єктів відповідальності за їх вчинення, посилення кримінально-правових санкцій за корупційні злочинні діяння.

Однак цілком вдале законодавче формулювання й закріплення міжнародних антикорупційних стандартів потребує їхнього практичного втілення державою. Цей процес нині відбувається дуже повільно, оскільки відчувається опір елементів старої системи та її небажання реформуватися. Тому громадськості важливо не допустити, щоб процес антикорупційних перетворень не залишився лише в нормах законів, які декларують зміни показово для зарубіжних партнерів нашої держави, а відбувався в державному апараті та спрямовувався на забезпечення зміцнення демократичних засад правової держави в Україні, дотримання прав і свобод її громадян.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Декларація Організації Об'єднаних Націй про боротьбу з корупцією і хабарництвом у міжнародних комерційних операціях від 16.12.1996 р. // Официальные отчеты пятьдесят первой сессии Генеральной Ассамблеи ООН. – Дополнение № 49(A/51/49). – С. 173–174.

2. Конвенція Організації Об'єднаних Націй проти корупції від 31.10.2003 р. : ратифікована Законом України від 18.10.2006 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2006. – № 50. – Ст. 496. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_c16.

3. Конвенція Організації Об'єднаних Націй проти транснаціональної організованої злочинності від 15.11.2000 р. : ратифікована із застереженнями й заявами Законом України від 04.02.2004 р. № 1433-IV (1433-15) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_789.

4. Кримінальна конвенція про боротьбу з корупцією від 27.01.1999 р. № ETS173 : ратифікована Законом України від 18.10.2006 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2006. – № 50. – Ст. 497. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/994_101.

5. Міжнародний кодекс поведінки державних посадових осіб від 23.07.1996 р. // Міжнародні правові акти та законодавство окремих країн про корупцію. – К. : Школяр, 1999.

6. Стамбульський план дій з боротьби проти корупції для Азербайджану, Вірменії, Грузії, Казахстану, Киргизької Республіки, Російської Федерації, Таджикистану та України від 10.09.2003 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/MU04350.html.

7. Цивільна конвенція про боротьбу з корупцією від 04.11.1999 р. : ратифікована Законом України від 16.03.2005 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2005. – № 16. – Ст. 266. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/994_102.

8. Додатковий протокол до Кримінальної конвенції про боротьбу з корупцією від 15.05.2003 р. № ETS : ратифікований Законом України від 18.10.2006 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2006. – № 50. – Ст. 498. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/994_172.

9. Кримінальний кодекс України від 05.04.2001 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 25–26. – Ст. 131.

10. Про запобігання корупції : Закон України від 14.10.2014 р. № 1700-VII // Відомості Верховної Ради України. – 2014. – № 49. – Ст. 2056.

11. Про засади державної антикорупційної політики в Україні (антикорупційна стратегія) на 2014–2017 рр. : Закон України від 14.10.2014 р. № 1699-VII // Відомості Верховної Ради України. – 2014. – № 46. – Ст. 2047. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_2?id=&pf3516=4284%d0%b0&skl=8.

12. Про Національне антикорупційне бюро України : Закон України від 14.10.2014 р. № 1698-VII // Відомості Верховної Ради України. – 2014. – № 47. – Ст. 2051.

13. Про державну службу : проект Закону України від 30.03.2015 р. № 2490 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=54571.

14. Про систему спеціально уповноважених суб'єктів у сфері протидії корупції : проект Закону України від 16.09.2014 р. № 5085 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=52186.

15. Альтернативний звіт щодо оцінки ефективності державної антикорупційної політики Transparency International Україна / за заг. ред. А. Волошиної, 2015. – 234 с. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://ti-ukraine.org/system/files/docs/news/alternatyvnyy_zvit_shchodo_ocinky_efektyvnosti.pdf.

16. Антикорупційне законодавство: міжнародні стандарти та їх запровадження в Україні : [метод. посібник] / уклад. : В. Григор'єв, М. Микитюк, Г. Гончарук. – К., 2013. – 92 с.

17. Висновок Головного науково-експертного управління на проект Закону України «Про державну службу» від 30.03.2015 р. № 2490 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=54571.

18. Задирака Н. Світовий досвід запобігання та протидії корупції: до питання про інтеграцію законодавства України до права Європейського Союзу / Н. Задирака, Р. Кабанець // Вісник. – 2014. – № 10. – С. 27–29. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/j-pdf/viche_2014_10_12.pdf.

19. Кимлик Р. Склад злочинів, пов'язаних з корупцією / Р. Кимлик // Порівняльно-аналітичне право. – 2014. – № 1. – С. 263–265. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.pap.in.ua/1_2014/Kymlyk.pdf.

20. Костенко Б. Національна антикорупційна стратегія та її інституційне забезпечення : [навч.-метод. матеріали] / Б. Костенко, Л. Хотієва, М. Вакулік. – К. : НАДУ, 2013. – 68 с. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.academy.gov.ua/%5CNMKD%5Clibrary_nadu%5CNavch_Posybniky%5Cdbd83390-b516-445a-9c79-c1fb25af46a7.pdf.

21. Печенкін І. Антикорупційна реформа в Україні: місце і роль органів прокуратури як координатора протидії злочинності та корупції / І. Печенкін // Вісник. – 2015. – № 4. – С. 24–27. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.viche.info/journal/4593.

22. Побережний В. Місце та значення міжнародних антикорупційних договорів у системі запобігання корупції в органах державної влади / В. Побережний // Теорія та практика державного управління. – 2011. – Вип. 2. – С. 420–425. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Tpdu_2011_2_68.pdf.

23. Соснін О. Про необхідність використання світового досвіду у боротьбі з корупцією у вітчизняній практиці / О. Соснін // Вісник. – К. : Літопис-ХХ, 2014. – № 1/2. – С. 16–18.

УДК 347.31

ОСОБЛИВОСТІ ПРОХОДЖЕННЯ ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ В СУДОВИХ ОРГАНАХ

Золотарьова Я.С., здобувач
кафедри адміністративного права
Інститут права імені князя Володимира Великого
Міжрегіональної Академії управління персоналом

На основі аналізу ключових положень нормативно-правових актів, що регулюють організаційно-правові засади діяльності державної служби в судових органах, з'ясовано особливість проходження державної служби в судових органах України. Розмежовано окремі поняття державної служби. Визначено проблемні питання та надано пропозиції щодо вдосконалення чинного законодавства.

Ключові слова: *державна служба, управління, судові органи, реформування, процедура проходження державної служби.*

На основе анализа ключевых положений нормативно-правовых актов, регулирующих организационно-правовые основы деятельности государственной службы в судебных органах, установлена особенность прохождения государственной службы в судебных органах Украины. Разграничены отдельные понятия государственной службы. Определены проблемные вопросы и даны предложения по совершенствованию действующего законодательства.

Ключевые слова: *государственная служба, управление, судебные органы, реформирование, процедура прохождения государственной службы.*

Zolotarev Y.S. FEATURES OF CIVIL SERVICE IN THE JUDICIARY

Based on analysis of the key provisions of legal acts governing the organizational and legal framework of public service in the judiciary, a feature found the civil service in the judiciary Ukraine. Demarcated separate concept of public service. Identified problems and provided suggestions for improving the current legislation.

Key words: *public service, government, judiciary, reform the civil service procedure.*

Постановка проблеми. Ефективність роботи будь-якої соціальної системи багато в чому залежить від належно організованого управління нею. Не є в цьому плані винятком і система судових органів України. Хоча на перший погляд управління судовою системою взагалі та місцевими загальними судами зокрема є неприпустимим, проте реально воно здійснюється, що з точки зору правового впливу забезпечується переважно нормами адміністративного права.

У державі, яка прагне стати демократичною та правовою, судова влада зобов'язана бути авторитетною, самостійною, незалежною й дієвою. Досягнути цього можливо лише за умови подальшого розвитку основних інститутів демократичної правової держави, реформування державного апарату загалом і судової системи зокрема, розробки нормативно-правової бази, яка чітко визначала б порядок і межі взаємодії між різними гілками влади, підвищення правової й політичної культури громадян, забезпечення підтримки громадськості тощо. Втілення в життя більшості із зазначених пріоритетів стало можливим саме завдяки прийняттю Кодексу адміністра-